

SLOVENSKO DOSIAHLO V REBRÍČKU VNÍMANIA KORUPCIE HISTORICKÉ MAXIMUM

30. januára 2024

Slovensko sa v najcitovanejšom **rebríčku vnímania korupcie** (CPI), zostavovanom každoročne centrálou Transparency International v Berlíne, dokázalo **tretí rok po sebe zlepšiť a zo 180 krajín skončilo na 47. mieste**. Výsledná pozícia za rok 2023 je tak o **dve priečky vyššia ako rok predtým** a od úpravy metodiky v roku 2012 ide o **najlepšie umiestnenie**.

Historicky najvyššie je aj skóre, keď si Slovensko polepšilo o ďalší bod na aktuálnych **54 bodov zo sto možných** (čím vyššie skóre, tým menej korupcie). Slovensko sa tak dokázalo **dotiahnuť na Poľsko**, ktoré sa dlhodobo umiestňovalo výrazne pred nami, no v posledných rokoch v medzinárodnom porovnaní klesalo.

Globálny rebríček vnímania korupcie je zostavovaný na základe ďalších 13 indexov nezávislých inštitúcií za dva roky dozadu a **reflektuje tak ešte obdobie predchádzajúcich vlád Eduarda Hegera a čiastočne aj Ľudovíta Ódora**. Doma aj v zahraničí kritizované kroky novej vlády Roberta Fica v oblasti právneho štátu sa tak na aktuálnom umiestnení a skóre ešte neodrážajú.

Ak by sme porovnali poradie v rebríčkoch za pôsobenie vlád z predošlého volebného cyklu, **pozíciu Slovenska sa za minulé volebné obdobie podarilo zlepšiť o 13 priečok** zo 60. miesta (za rok 2020) na aktuálne 47. Napriek nepochybnému pokroku sa tak bývalej vládnej garnitúre, ochromenej politickými krízami, nepodarilo splniť ich vlastný

ambiciózný záväzok z programového vyhlásenia vlády posunúť Slovensko vpred o 20 pozícií.

Za posunom je úsilie stíhať korupciu

Pozitívny trend za posledné tri roky možno pripísať najmä **zvýšenému úsiliu polície a prokuratúry vyšetřovať korupciu a zneužívanie moci**, vrátane vplyvných ľudí z politiky, biznisu či orgánov činných v trestnom konaní a justície. I napriek niektorým pochybeniam orgánov činných v trestnom konaní došlo k výraznému posunu v stíhaní najzávažnejšej kriminality, v čom Slovensko roky stagnovalo.

Aj vlani súdy právoplatne odsúdili viacero aktérov korupčných káuz vrátane policajných funkcionárov Mariána Kučerku a Bernarda Slobodníka či niekdajšieho prezidenta finančnej správy Františka Imreczeho. Zatiaľ neprávoplatné rozsudky si vypočuli aj expolicajt Ján Kaľavský, guvernér Národnej banky Slovenska Peter Kažimír či bývalý šéf SNS Ján Slota, ktorého úplatkárka kauza sa medzitým na prvostupňový súd vrátila.

Pretrvávajúce zvýšené úsilie pri potieraní korupcie za posledné roky **potvrdzujú aj štatistiky**. Vlani bolo podľa predbežných dát prokuratúry stíhaných pre korupciu 160 osôb, k obžalobe prišlo v 75 prípadoch. Ide tak o podobné čísla ako za rok 2022.

Paradoxne, práve Špeciálnu prokuratúru a Národnú kriminálnu agentúru, pod ktoré vyšetřovanie korupcie spadá, plánuje nová vláda Roberta Fica **expresne rušiť**. Argumentuje pritom údajným masívnym porušovaním ľudských práv, ktoré však nedokázala ani na žiadosť prezidentky Zuzany Čaputovej **doteraz doložiť**. **Až 95 percent korupčných prípadov**, ktoré Špeciálna prokuratúra poslala za posledné roky pred Špecializovaný súd v Pezinku, sa pritom podľa **analýzy** slovenskej pobočky Transparency International **skončilo odsúdením**.

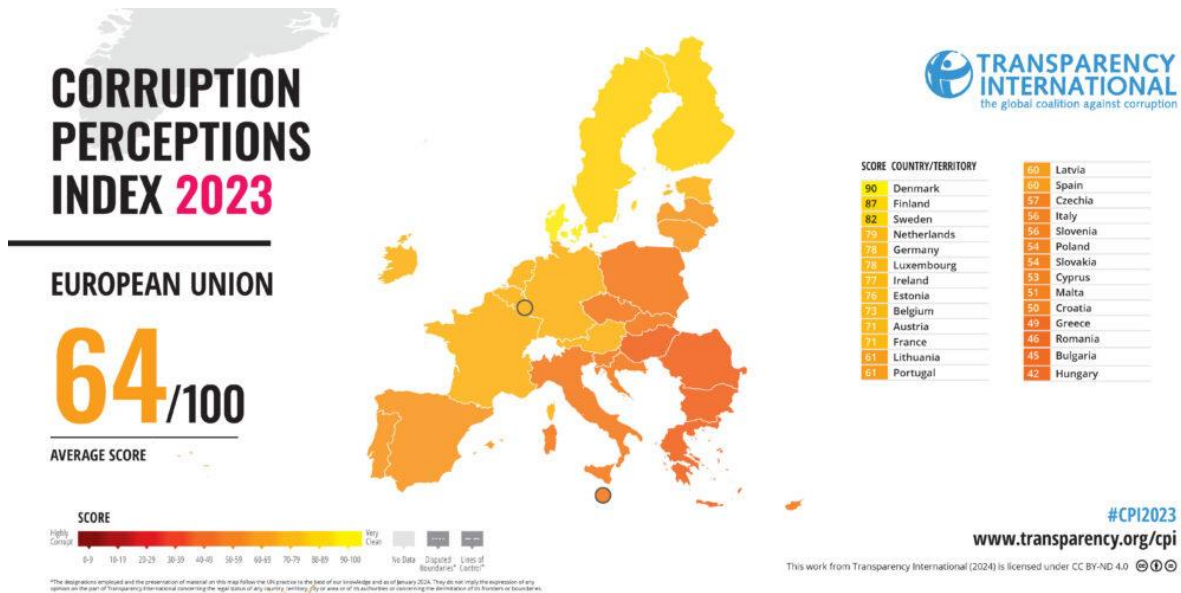
Samotný **výkon politiky** sa tak, okrem uvoľnenia rúk polícii a prokuratúre pri vyšetřovaniach, prejavil na zlepšení Slovenska v rebríčku len nepatrne. Kauzám sa nevyhla ani Hegerova vláda, ktorá padla vlani v máji po dotačnej kauze ministra pôdohospodárstva Samuela Vlčana, **korupčných škandálov však oproti minulosti ubudlo**.

Oproti aktuálnej vláde, presadzujúcej vo verejnej sfére koristnícky prístup, sa častejšie snažila organizovať aj **transparentné výberové konania na kľúčové posty vo verejnej sfére**. Zostala však po nej nebývalo rozdelená spoločnosť, ako aj **množstvo nesplnených sľubov v protikorupčnej agende** od zlepšenia majetkových priznaní, cez reguláciu lobingu až po úpravu sporného paragrafu 363 Trestného poriadku. Prechodná úradnícka vláda Ľudovíta Ódora na pozitíva síce nadviazala, no na väčšie ambície pre krátke poverenie a chýbajúcu dôveru v parlamente priestor nenašla.

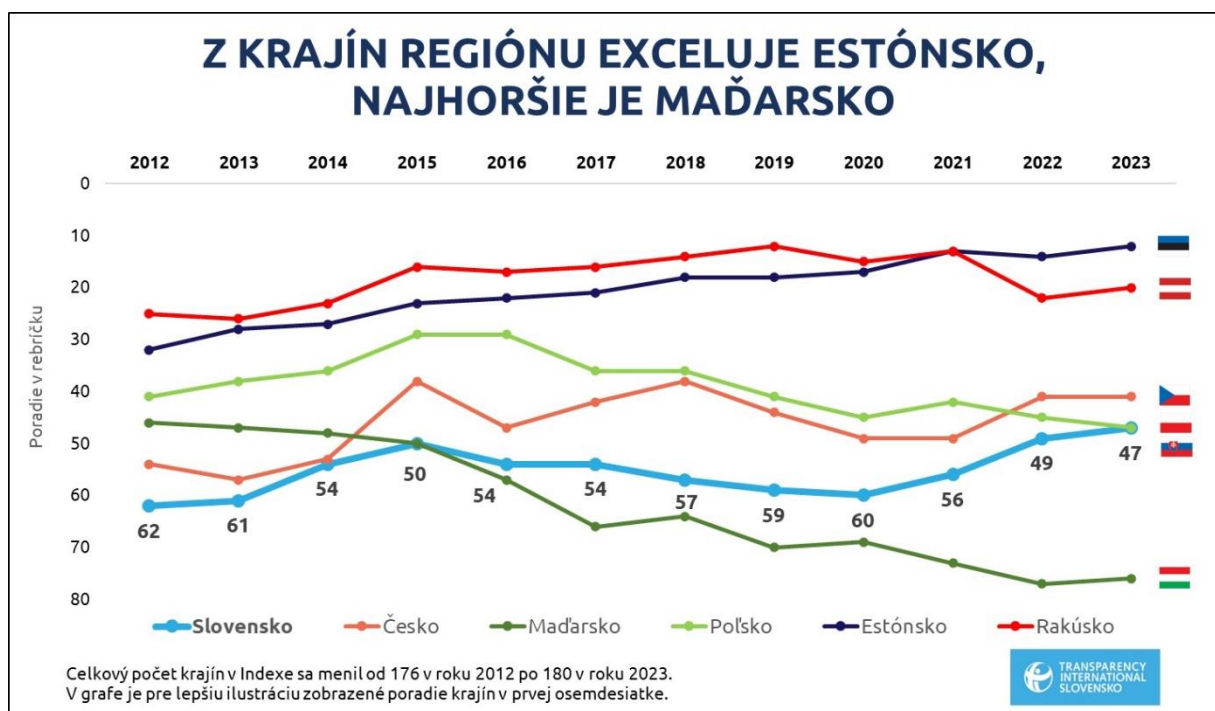
V EÚ zostáva za nami sedem krajín

Aj napriek historicky najlepšiemu skóre Slovensko **za priemerom krajín Európskej únie stále citelne zaostáva** (54 vs. 64 bodov za priemer EÚ). Rovnako ako vlani skončilo **za nami sedem krajín dvadsaťsedmičky**, predstihnúť sa nám podarilo Cyprus (49. miesto),

Maltu (55.), Chorvátsko (57.), Grécko (59.), Rumunsko (63.), Bulharsko (67.) a Maďarsko (76.).

Trojica krajín na čele aktuálneho rebríčka ostáva oproti vlaňajšku nezmenená. Celkovo prvé **Dánsko** si udržalo skóre 90 bodov, druhé **Fínsko** ich má 87 a tretí **Nový Zéland** 85. Z postkomunistických krajín sa už tradične najvyššie drží **Estónsko**, ktoré sa so 76 bodmi aktuálne posunulo už na 12. pozíciu na svete. Z krajín Vyšehradskej štvorky sú pred nami zlepšujúce sa **Česko** (41. pozícia a skóre 57), s **Polskom** zdieľame 47. pozíciu a skóre 54 bodov, **Maďarsko** zostáva v EÚ beznádejne posledné (76. pozícia so 42 bodmi).

Slovenský strop?

Výrazná zmena kurzu v otázkach právneho štátu po septembrových parlamentných voľbách môže znamenať, že Slovensko s aktuálnou 47. pozíciou na dlhšie **narazí na svoj strop**. Obavy z krokov štvrtej Ficovej vlády vyjadrujú nielen mnohí experti, ale aj medzinárodné organizácie vrátane **rezolúcie Európskeho parlamentu**.

Kriticky hodnotí posledný vývoj na Slovensku aj správa centrál Transparency k aktuálnemu rebríčku CPI, ktorá poukazuje na sporné kroky novej vlády pri výmenách ľudí v justícii a polícii či na zrýchlené konanie pri rušení Špeciálnej prokuratúry a znižovaní trestov za korupciu. „Ak tieto zmeny prejdú, môžu viesť k značnému podkopaniu právneho štátu a demokratickej stability, ako aj k vytváraniu prostredia pre netrestanie korupcie,“ upozorňujú analytici najväčšej protikorupčnej siete na svete.

Globálna stagnácia

Situácia sa výraznejšie nezmenila ani na chvoste rebríčka. Ku konfliktami zmietaným krajinám so zlyhávajúcim štátom ako **Somálsko** (180. pozícia a 11 bodov), **Sýria** a **Južný Sudán** sa pridala tento rok aj **Venezuela** (všetky tri skončili na 177. zdieľanej pozícii s 13 bodmi). Z európskych štátov sa opäť najhoršie umiestnilo **Rusko** (141. so skóre 26), korupcia zostáva veľkým problémom aj na napadnutej **Ukrajine**, ktorá sa však medziročne dokázala aj po odhalení viacerých korupčných kázus zlepšiť zo 116. na aktuálne 104. miesto (so skóre 36 bodov).

Za posledných 12 rokov dokázalo odolnosť voči korupcii výraznejšie zvýšiť iba 28 zo 180 krajín, kým v 34 štátoch sa situácia citeľne zhoršila. „Napriek pokroku, ktorý bol dosiahnutý vo svete pri kriminalizácii korupcie a vytváraní špecializovaných inštitúcií na jej potieranie, zostáva úroveň korupcie globálne stagnovať,“ upozorňuje správa Transparency.

Čo CPI meria?

Index vnímania korupcie zostavuje organizácia už od roku 1995, aktuálne výsledky sú medziročne **porovnateľné od roku 2012**. Rebríček sa počíta z výsledkov krajín v 13 rôznych indexoch nezávislých inštitúcií vrátane Svetovej banky, Svetového ekonomického fóra, ale aj konzultačných spoločností a think-tankov. Na ich vytváraní sa Transparency International nepodieľa.

Aktuálny **výsledok Slovenska** vychádza z hodnotenia v **9 indexoch**. Pri väčšine sa postavenie Slovenska medziročne nezmenilo, mierne zlepšenie ukázal v roku 2023 napríklad Index právneho štátu medzinárodnej organizácie World Justice Project.

Výsledný rebríček vnímania korupcie zostavený na základe podrobnejších indexov tak reflektuje predovšetkým vnímanie korupcie medzi manažérmi, investormi či slovenskými a zahraničnými expertmi. Oproti prieskumom Eurobarometru skúmajúcim verejnú mienku tak súhrnný CPI index väčšmi **odráža vývoj v oblasti veľkej korupcie** (zneužívanie verejných funkcií a zdrojov, čistota tendrov, protikorupčné kroky vlády, atď.). Podrobnosti o **metodike** rebríčka a kompletne výsledky sú dostupné na **stránke**

---

centrály Transparency International. Slovenský kontext si môžete pozrieť aj vo forme krátkeho **videa**.

V prípade ďalších otázok môžete **kontaktovať** aj slovenskú pobočku Transparency International.

Michal Piško, riaditeľ Transparency International Slovensko